

"Elämä on kuin lumihiihtale. Kaukaa katsottuna ne ovat samankaltaisia, mutta jokaisesta muodostuu kuitenkin omanlaisensa. Niistä kukin kulkee oman matkansa päätyen maahan. Osa narskuu, osa kurkottaa kuuseen, osa kopsahtaa kengän alle. Puhtaina aloittavat kukin taipaleensa, mutta likaantuvat jossain määrin jokainen. Jotkut särkyvät ja jotkut säilyvät, kunnes on kevään aika ja myöhemmin taas uuden talven. Kauniita ovat kuitenkin kaikki. Omalla tavallaan, mutta kauniita silti" – Roosa 8C Tämä oli loppu siitä tekstistä, jonka luin äidinkielenopettajan pyynnöstä luokan edessä. Kaisa huusi heti takarivistä, että "olipa paska teksti" ja "eihän tolla kehtaisi ees omaa persettään pyyhkiä". Se oli kauniisti sanottu Kaisalta. En tiedä miksi se vihaa minua. Se on aina vihannut. Ehkä Kaisa kokee minut uhaksi, koska olen sitä älykkäämpi. Se ei tosin paljoa vaadi. Kaikki sen kaveritkin vihaavat minua, tietenkin. Opettaja piti tekstistäni. Sain ysi puolen. Kotona tuli kiitosta. Isäni nimi on Rami. Se on kyllä niin Rami, kun vaan olla ja voi. Isä on hölmö, mutta se on minun ihana hölmöni. Esimerkiksi juuri viime viikolla isä tilasi uuden luottokortin, kun edellinen vanhentui ja kun se tuli, se ajatuksissaan leikkasi sen uuden kahtia. Hattu kourassa se sitten soitti pankkiin ja tilasi uuden uudenluottokortin. Vaikka se on tuollainen hupsu, niin isä on ainoa mies, joka voi minut saattaa alttarille, kun se päivä koittaa. Isä on myös aika säästäväinen, tai sanotaan vaan suoraan: nuuka. Se oli ollut Hulluilla Päivillä äidin kanssa ja, vaikka kuinka oli hyviä tarjouksia, niin ei ostanut mitään. Kauan se oli kuulemma harkinnut sähkökäyttöistä partakonetta, mutta päätti olla ostamatta. Myöhemmin se kotona harmitteli, että kun ei säästänyt yhtään niin paljoa, kuin mitä olisi säästänyt sillä, että olisi jättänyt ostamatta normaalihintaisen samanlaisen partakoneen. Äidin kanssa naurettiin sille ihan katketaksemme, miesten logiikkaa. Ostettiin se partakone sille sitten isänpäivälahjaksi yhteistuumin. Se oli kyllä silminnähden ilahtunut, mutta sen silmistä näki myös sen kysymyksen, jota se ei uskaltanut kysyä: "paljonkos tämä nyt sitten maksoikaan?". Isällä todettiin pitkälle edennyt diabetes ennen kuin edes synnyin. Se selvisi hengissä, mutta näkö sillä meni. Se kun koitti esittää sellaista rohkeaa, eikä halunnut mennä lääkäriin. Onneksi äiti sen sinne sitten väkipakolla oli vienyt. Isä oli joutunut olemaan sairaalassa pitkään. Onneksi säilyi hengissä, muuten ei minuakaan olisi. Taivaan isää siitä saa kiittää. Äidin nimi on Riitta. Sillä on ollut vähän vaikeaa välillä. Ihana äiti se on aina ollut, mutta ymmärtäähän sen. Viime keväänä yllätin sen kodinhoitohuoneesta jonkun vieraan miehen kanssa. Lupasin olla kertomatta isälle, kunhan äiti lopettaisi vehtailut muiden miesten kanssa. Ei se tainnut lopettaa, mutta on se varovaisempi ollut, ei ole jäänyt kiinni. On isänkin pakko se tietää. Pidän kirjoittamisesta. Se onkin välillä henkireikäni. Tai siis eihän minulla mitään masennusta tai sellaista ole ikinä ollut, mutta kirjoittaessa on hyvä purkaa päätä, oli se sitten päiväkirjaan kirjoittamista tai runon raapustamista. Vieläkin enemmän tykkään tanssia. Siinä vapautuu ja tuntuu kuin kaikki päätä painavat asiat jäisivät hetkeksi johonkin unholaan. Äiti ei pidä siitä, että tanssin, vaikka itsekin on ollut tanssija nuorempana. Tai ehkä juuri sen takia se ei pidä siitä. Se oli niin kaunis silloin nuorempana. Kotona, kun selaillaan kuva-albumia, niin molemmat äidin kanssa huokaillaan niille sen nuoruusvuosien kuville. Minä ihailusta, äiti kaihosta. Äiti pelkää, että minulla olisi jokin syömishäiriö. Anoreksiaa kai se epäilee. Käytiin juuri koulussa niitä läpi ja koitin vakuuttaa äidille, ettei siitä ollut vaaraa. Syön kyllä, mutta tanssijoiden kuuluu olla sellaisia solakoita. Siitä asti äiti on valvonut syömisiäni. Eikä siinä, valvokoon jos siitä tulee parempi mieli. Muutenkin minusta tuntuu, että joudun tekemään vähän kompromisseja omissa valinnoissani kodin harmonian säilyttämiseksi ja pitämään sitä kasassa. Olla se purukumi siellä väleissä, mutta ei kengänpohjassa. Paras kaverini on Niina. Se on ihana. Olemme tunteneet niin kauan kuin vain suinkin muistan. Niina on ihan varmasti maailman paras paraskaveri. Viime viikolla, kun olin kuumeessa, se tuli koulun jälkeen meille,

keitti meille kaakaot ja opetti minulle ne asiat, jotka koulussa oli käyty läpi sinä päivänä. Niina tykkää muutenkin olla meillä paljon. Se aina tulee kyläilemään meille yllättäenkin ja saattaa joskus jäädä yösiikin. Sillä on jo sellainen vakipatjakin, joka sille aina nostetaan varastosta huoneeni lattialle. Niinan perheestä en oikein osaa sanoa mitään. Se ei oikein puhu vanhemmistaan mitään. Olen kyllä heidät tavannut pari kertaa, mutta en juurikaan puhunut. Ensimmäisen kerran tapasin heidät joskus nelosluokan joulujuhlassa ja sitten kerran, kun olin heillä kylässä. Silloin Niinan vanhemmille tuli joku riita ja tajusin, että oli varmaan minun aikani lähteä. Siitä lähtien Niina on aina halunnut mieluummin tulla meille, kun olen kysynyt tehdäänkö jotain. Eikä siinä mitään, meillä on ihan kiva olla. Olimme mummon 80-vuotissyntymäpäivillä eilen. Mummo on niin virkeässä kunnossa ikäisekseen. Se käy kuulemma eläkeläisjoogassakin joka torstai ja naapurinsa Liisan kanssa kävelylenkeillä melkein päivittäin. Sen silmiin syttyy sellainen lapsenomainen pilke, kun se aina kertoo sen lempisarjasta, Hercule Poirot'sta. Liisan kanssa ne katsovat jokaisen jakson siitä sarjasta. Itsekin koitan aina katsoa muutaman uusimman jakson ennen kuin menemme mummolaan, niin pääsen keskusteluun mukaan. Viime kerralla, kun kävimme keskustelua sarjasta, aloimme miettiä, että aina, kun Poirot saapuu paikalle, joku kuolee. Ehkä Poirot onkin se murhaaja. Lavastaa vain muut nerokkaasti ja sitten hivelee mustia viiksiään. Ken tietää. Kun olimme valmistautumassa syntymäpäiville, isällä tuli ongelmia partakoneensa kanssa. Jotenkin se jumittui ja se otti isän hermoille. Se äksyli koko aamupäivän. En tiedä mikä sillä on, se on ollut pahan tuulinen ja huono vointisen näköinen jo pari päivää. Ei se siitä varmastikaan halua puhua, ainakaan minulle. Sitten se hupsu myös napitti paidankin juoponnappiin. Autoon kun päästiin, niin koko aamun välikohtaus oli jo unohtunut. Siinä etupenkillä se lauleskeli Dingo. Mummossa oikein paistaa elämänhalu, vaikka sekin on nähnyt kaiken, sota-ajat ja kaikki. Muistan kyllä, kun ukki kuoli viisi vuotta sitten. Olihan se kova paikka mummollekin, mutta ”sellaista se elämä on”, sitä se itsekin aina hokee. Mummoista olen aina kuullut puhuttavan loistavina leipureina. He leipovat sellaisia pullia, ettei niitä voi jättää syömättä, vaan aina menee korillinen. Vaan ei meidän mummo. Se on selvästi oman tiensä kulkija tässäkin asiassa. Kovasti se yrittää ja täytyyhän sitä kohteliaisuudesta syödä aina yksi, linjatkaan eivät mene sen edelle, mutta häävejä ne pullat eivät kuitenkaan ole. Maun puolesta mieluummin söisin kaupan pakastealtaan pullia. Onhan mummolassa myös se, että mummolta saa aina rahaa. Isä sitä aina yrittää toppuutella, mutta aina se vaivihkaa pistää kouraan kaksikymppisen. Synttäreinä tulee aina valkoisessa kuoressa viisikymppinen johon se on koukeroisin kirjaimin kirjaillut jonkun kivan runon. Sen käsiala on niin kaunis. Meillekin opetettiin koulussa joskus kaunokirjotusta, mutta ei omasta käsialasta tullut mitään lähellekään mitä mummolta, ehkä se on vanhempien ihmisten etuoikeus. Mummon kanssa on myös aina helppoa puhua kaikesta, vaikkapa pojista. Jotenkin en äidin kanssa siitä kehtaa puhua, mutta mummon kanssa se on paljon helpompaa. Se kertoo aina siitä, kun se tapas ukin. Se on niin romanttinen tarina. Se, kun niiden katseet vaan kohtasivat kylällä ja molemmat tiesi heti mitä tapahtuu. Sitten ukki oli käynyt hakemassa mummoa tansseihin sen vanhalla polkupyörällä. Ihan ujona poikana oli hattu kourassa tepastellut sen luokse. Mummo oli istunut tarakalla kun ukki oli ponnistellut jonkun hurjan mäen ylös. Sitten tanssien jälkeen se oli ollut selvää ja ei siitä kauaa mennytkään, kun ne jo menivät naimisiin. Isä oli niiden viimeinen lapsi, kuopus. Isällä on kaksi vanhempaa sisarusta, veli ja sisko. Tykkään kyllä paljonkin Maija-tädistä, se on vähän niin kuin mummokin, mutta vähän rauhallisempi. Mutta sitten Jaakko-setä on vähän eri asia. Se on sellainen ihminen, että jos se olisi viikonpäivä, niin se olisi maanantai ja kuukausista ehdottomasti marraskuu. Synkkä ihminen, joka levittää sisällään kytevästä loputtomasta pahasta olostaan pieniä etäpesäkkeitä jokaiseen yhteisöön, johon suinkin pystyy. Sillä on vaimo

ja yksi pieni lapsi mutta niiden kanssa me ei olla paljoa oltu tekemisissä. Vaimokin on joku uusi, kun edellinen ei jaksanut sitä. Ne meni naimisiin muutama kesä sitten, eikä meitä kutsuttu. Niiden poika on kyllä suloinen ilmestys. Sielläkin se vain katsoi mummoa, ja totesi kovaan ääneen, että "toi on siitä ennen vanhasta". Ukki aina sanoi Jaakko-sedästä, että se on niin saamaton lurjus että ainoa mitä se saa tapettua, on anoreksian. Ja anoreksian se oli kyllä toden totta tuhonnut. Jaakko-setä oli mies joka muutti T-paidan D-paidaksi. Ja sekin oli napapaita koska se ei itse hyväksynyt omaa tukevuuttaan ja käytti liian pieniä vaatteita. Äidin isä kuoli, kun äiti oli nuori ja mumminkin kuolemasta on jo monta vuotta, hädin tuskin muistan. Koulusta tuli kirja luettavaksi, Tolstoin Anna Karenina, venäläinen klassikko. Luin ensimmäisen lauseen ja siihen se jäi. Kirja jäi sängylle odottamaan innostavampaa huomista. Jotakin se alku kuitenkin herätti ja kosketti minussa, mutta en saanut kiinni että mitä. Siirryin päiväkirjan pariin. Koitin kirjoittaa lirosta ja siitä, miltä aina tuntui sisällä, kun kohtasin liron koulun käytävällä. Kynä ei meinannut pysyä kädessä ja vaikka kuinka yritin, ei sanan sanaa ilmestynyt paperille. Viime viikolla, kun istuttiin Niinan kanssa käytävän penkillä, liro käveli ohi ja katseeni jäättyi kiinni siihen. En itsekään oikein tajunnut sitä, mutta vastapäätä istunut Kaisa sen huomasi. Sitten ne alkoivat kavereidensa kanssa naureskelemaan ja Kaisan tietotoimisto levitti kyllä uutista huolella. liro ei siitä onneksi ollut moksiskaan. Koitin häivyttää tuon muiston mielestäni. Kaisa ei itse kyllä piilotele poikakavereitaan. Ja pojat sillä vaihtuvat kyllä usein. Se on kuulemma harrastanut seksiäkin jo. liro kysyi minua treffeille. Ei se kysyminen itsessään ehkä mikään maailman romanttisin ele ollut, mutta tuntui elämääkin suuremmalta asialta. Menimme elokuviin ja sen jälkeen syömään. En oikein muista edes mistä elokuva kertoi, jokin komedia se oli. Kaikki keskittyminen meni siihen, että sain pidettyä sydämeni rintalastan sisäpuolella sen jälkeen kun liro otti kädestäni kiinni. Elokuvan jälkeen liro vei minut syömään. Se sanoi, että mennään Golden Seagulliin, johonkin amerikkalaistyyliiseen ravintolaan. Se kuulosti tosi hyvältä paikalta. Olin ehkä vähän pettynyt, kun kultainen lokki tarkoittikin McDonaldsia. Kysyin lirolta mistä moinen nimi mäkkärille tuli. "No katonny sitä logoo. Et voi väittää ettetkö olis ite koskaan piirtäny perslokkeja maisemapiirustuksiin.", hän vastasi. En voinutkaan. Ruoka maistui hyvältä ja seura oli mahtavaa. Meillä oli hauskaa. Kotona kerroin olleeni Niinan kanssa kaupungilla. Ei äiti sitä epäillyt, vaikka katselikin kulmiensa alta jotenkin tarkkaillen minua koko illan. Uni ei meinannut tulla silmään, koska oli liikaa ajatuksia, liikaa ajateltavaa. Oli kalsea aamu. Kuu oli vielä taivaalla, eikä sillä ollut aikomustakaan tehdä auringolle tilaa vielä hetkeen. "Mollukka", niin kuin ukilla oli aina tapana sanoa. Elohopea oli pudottanut nollan alapuolelle, ja ulkona puiden oksat olivat saaneet kauniin hopeisen kuuran. Kylmyys koitti hiipiä ikkunankarmien välistä sisään. Peiton alla oli kuitenkin onneksi lämmin. En olisi halunnut nousta sängystä enkä astua sisään huomiseen. Ilmassa vallitsi jokin painava synkkyys. Nämä olivat niitä vuoden pimeimpiä päiviä. Se päivän vähäinenkin valoisa aika meni koulussa betoniseinien sisällä. Tein normaalit aamurutiinini: suihku, hampaiden harjaus, vaatteiden valinta ja pukeminen. Huomenna olisi esiintyminen joulujuhlissa ja tänään kenraaliharjoitus. Perhoset olivat mahassani koteloitumisvaiheessa. Nousin portaat yläkertaan. Aamupuuroa syödessäni kuulin isän kuorsauksen viereisestä huoneesta. Äiti oli jo lähtenyt töihin aikaisemmin. Astuin ovesta ulos ja taivalsin etukeinoisella kävelyasennolla lumipyryssä viitosbussin pysäkille. Lumi tuprutti takin kauluksesta sisään. Kenraaliharjoitus ei mennyt täysin nappiin, mutta opettaja lohdutteli ajatuksella, että parempi oli epäonnistua kenraalissa kuin itse esityksessä. Hän oli oikeassa. Kunpa vain esitys menisi kommelluksitta. Kaisan katseessa oli jotain normaaliakin tuomitsevampaa ja halveksivampaa kuin aikaisemmin. Miten noin pieneen ihmiseen mahtui noin paljon vihaa ja kateutta, ajattelin. Kaisakin tanssi esityksessä, vaikka oli vaihtanut

tanssiharrastuksen kylällä hengailemiseen ja tupakanpolttoon jo pari vuotta sitten. Sitä varmasti harmitti, kun sain tanssia pääroolin. Odotin, että muut tytöt lähtivät ja menin suihkuun. Suihku oli viileän raikas. Vesi valui pitkiä vaaleita hiuksiani pitkin ja lätisi betonilattian saavuttaessaan. Käsivarret ristittynä seurasin alas painetulla katseellani vesijanaa viemäriin, josta se vapaapudotuksella jatkoi matkaansa. Jaloissa tuntui, ei pahana kipuna, vaan ennemminkin terveenä urheilusuorituksen tuomana särkynä. Illalla täytyisi muistaa venytellä. Koululta lähtiessäni lumisade oli lakannut ja tuloksena oli puhtaan valkoinen ja tasainen hanki, jonka säkäkorkeus ulottui noin puoleen sääreen. Bussipysäkillä kotiinpäin kävellessäni huomasin naapurin pikkutyttöjen tekevän lumienkeleitä. Hymyilin ja kadehdin heitä. Voisipa vain heittää haalarin päälle ja hypätä hankeen. Hamuroin avaimia laukustani oven edessä, kun näin keittiön ikkunasta äidin, joka itki valtoimenaan. Jotakin oli tapahtunut. Avasin ripeästi oven ja astelin ulkokengät jalassa keittiöön ja äiti laski puhelimen. Hän ei kyennyt itkultaan heti puhumaan. "I-I...I", hän koitti sopertaa itkun kuristamasta kurkusta. "Isä kuoli". Maailma pysähtyi. Ei kuulunut mitään. Ei äidin ujeltavaa itkua, ei lähestyvän ambulanssin ujellusta, ei maapallon akselisiväriä. Loin oman kuplan johon suojauduin. Pois pahalta, pois onnettomuudelta. Juoksin vanhempieni makuuhuoneeseen äidin estelistä huolimatta, minun oli pakko saada nähdä isä. Ja siinä hän makasi. Levollinen oli ilme hänen kasvoillaan, ei ollut kiirettä eikä tuskia enää. Koitin kädelläni hänen kalpeita ja kylmiä kasvojaan. "Herää! Herää isä!", koitin huutaa. Rysähdin polvilleni ja laskin pääni isän vatsalle. Tuijotin isän kasvoja kyynelieni läpi. Koitin hyräillä isälle kappaleen melodias, jota hän lauloi minulle aina unilauluna ollessani pieni. Koitin saada isän heräämään jollain, millä hän oli koittanut saada minut aikanaan nukahtamaan. En saanut sanoja päähäni, mutta sanoja ei tarvittu. Itku kuristi kurkkua kuin hirttoköysi. Yhtäkkiä kehooni virtasi lämmin aalto. Tiesin isälläni olleen tuskia ja sokeus ei ollut läheskään ainut niistä. Hän koitti vain parhain päin niitä peitellä, olihan hän selviytyjä. Nyt ei tarvitsisi kärsiä eikä selviytyä. Päätin tanssia esityksessä. Opettaja tuli vastaan ulko-ovelle, otti lämpimään syleilynsä ja kyyneliet valtasivat hänenkin silmänsä. "Roosa-kulta, en tiedä onko sanoja tarpeeksi lohdullisia tällaiseen tilanteeseen, mutta tanssia ei tarvitse, ymmärrän sen hyvin", opettaja sanoi kyynelien valuessa poskilla. Kiitin myötätunnosta ja halusin opettajaa, mutta samaan hengenvetoon sanoin haluavani tanssia. Se ei ollut velvoite vaan selviytymiskeino. Minun oli pakko saada tehdä se. Halusin selviytyä, asia jonka isä oli minulle esimerkillään opettanut. Kun nousin lavalle minut valtasi tunne, jonka kanssa en aikaisemmin ollut tehnyt tuttavuutta. Salissa vallitsi odottava sekä myötätuntoinen tunnelma ja tunsin olevani yhtä sen kanssa. Halusin lavalle. Tanssiessani tunsin vapautuvani. Kaikki se mitä oli ulkopuolella odottamassa, kaikki ne tunteet ja ahdistavat asiat, jäivät sinne. Ne eivät uskaltaneet tulla lavalle, mutta minä uskalsin. Hurmostilassa tanssiminen on upeaa. Jokainen liike, jokainen askel on täysin niin kuin pitääkin ja tunnetta ei puutu, ei varsinkaan nyt. Kun musiikki loppui, tipahdin polvilleni. Kaikki padot murtuivat, romahdin. Niina ryntäsi halaamaan minua, mutta tunsin myös kolmannen käden hartiallani. Se oli Kaisan. Siitä kädet tarttuivat vyötäröni ympärille ja hän kuiskasi korvaani: "älä itke Roosa, me ollaan sun turvana tässä". En halunnut jättää sitä hetkeä. Ystävieni ympäröidessä oli hyvä olla, ei tarvinnut pelätä. Ei mennyttä, eikä tulevaa. Opettaja ryntäsi lavalle ja halasi myös minua. Tukahtuneella äänellä ja vaivoin hän sai kysytyksi, että miten pystyin tanssimaan kaiken sen jälkeen noin hienosti. En ehtinyt ajatella mitään ennen kuin kuulin sanat suustani: "se oli ensimmäinen kerta, kun isä näki mun tanssivan". Ja toden totta, sieluni silmin pystyin näkemään, kuinka isä katsoi pilven reunalta pienen Roosansa tanssia. Tanssia hänelle. Menin tanssien kotiin. Leikkipuiston kohdalla, sen saman leikkipuiston johon isällä oli aina tapana viedä minut, kun olin pieni, tein piruetin naama kohden taivasta.

Avasin suuni ja kielelleni tipahti lumihiutale. Se ei ollut kylmä, eikä sulanut heti. Maistoin sitä ja se maistui elämältä. Ehkä isä pudotti sen minua varten. Kevät oli nurkan takana, elämän kevät.